

TÉRISZONY

Az Európa-kiállítás

Először a hajó lépcsőjére ültünk le beszélgetni Felixszel, német barátommal, aki még gyerekkorában költözött egy bajor kisvárosba a szüleiével az akkoriban szétesni készülő Jugoszláviából. Büszkén vallotta így magát az első hullám gyermekének, és amikor megkérdeztem tőle, találkozott-e valaha Dzsoko Rosziccsal, a híres keleti-európai „eastern” filmsztárral, mindig csak annyit mondott, „a pasas bolgárnak vallotta magát, úgy-hogy én nem ismerem”. Ő maga pedig német kisfiúként mutatkozott be nekem, amikor először látogattak el hozzánk a káptalanfüredi nyaralónkba, a Balatonhoz. Rögtön a bemutatkozás után aztán a tesójával, aki már egy müncheni kórházban született, átnyújtották nekünk a családi Fa dezodor ajándéksomagot és a két adag Spee mosóport a Nagynak a fizetségén felül, amiért kiadja nekik a panorámás balatoni nyaralót.

Félix letette a koktéliját a hajó lépcsőjére, majd, mert feltettem neki a lehető legkínosabb kérdést, hogy jól értem-e az egészet, és a németeket még mindig furdalja-e a lelkiismeret, megsúgta, hogy igen. Erre aztán felbosszantottam magam, amiért erről itthon senki sem mer beszélni. Talán mert nem is értené senki: tőlünk idegen a kollektív lelkifurdalás érzése. És azt hiszem, Felixszel ez volt az első beszélgetésünk a felnőttkor hajnalán, ott a fellegekben, ahol már érezhetően más dolgok érdekeltek bennünket, mint addig, és ettől aztán elszomorodtam. Hónapok óta nem találkoztunk, ezalatt pedig szépen és fokozatosan emelkedtünk, a táj pedig kiterült a lábunk alatt.

Aztán eszembe jutott valami. Kötöttem az ebet a karóhoz, mert nem lehet, hogy csak úgy veszni hagyjuk a közöttünk fennálló, jól bevált viszonyrendszert.

– Tudtad, Felix, hogy a treppendorfi musikháuszban még mindig egy egész raktárnyi terület jut egy-egy hangszermárkának? És ez már csak amiatt is különös, mert úgy tűnik, hogy az amerikaiak nem küldenek több gitárt közvetlenül az európai piacra, a Brexit óta pedig közel felével emelkedtek az árak? Katasztrófára lehet számítani a közeljövőben, főleg akkor, ha igaz, amit az elemzők mondanak, és bekövetkezik az újabb zenetörténelmi boom – mondtam Felixnek, aki erre megvonta a vállát. Olyan bosszantó módon, amitől az ember azt hiszi, hogy szarik az egészre.

De Felix már csak ilyen volt, kissé elkényeztetett, nagyra nőtt, és hatéves kora óta Bayern München-meccsre járt, sőt edzésekre, mert az apja pályagondnokként dolgozott az egyesületnél. Az örege, mintegy a dezodor és egyéb tisztálkodási márkák alternatívájaként,

folyton ajánlgatta is nekünk az eredeti Adidas joggingszetteket, téli kabátokat és mezeket, hiába mondta neki apám, hogy nem fogom szeretni őket, mert nálunk már több generációs családi hagyomány a német foci szívből való utálata. Ha csak meglátta a nagyapám Sammert, a Dortmund válogatott védőjét, teli torokból visítani kezdett. És persze csak tetézte a dolgot, amikor 1996 nyarán, a közös balatoni meccsnézés alkalmával Bierhoff kettőt is bólintott a cseheknek az Eb-döntőben, azok után, hogy apám kedvenceit, az angolokat is kiejtették.

Mielőtt azonban Felix reagált volna a treppendorfi musikhaus kínálatát érintő felvételemre, a pulthoz sétáltunk. Enyhe szédület fogott el, amikor felálltam, de igyekeztem nem pánikba esni.

– Mégis milyen elemzőkre gondolsz? Milyen musikhaus? – Kérdezgette Félix, mire én elmeséltem neki, hogy még jó pár éve találkoztam egy kedves barátommal, Jancsival egy újlípótvárosi indiai kávézóban, ahol a pali arról számolt be, hogy éppen egy közép-európai, emlékeim szerint szintén német székhelyű céghez készül csatlakozni, ahol az ilyen és ehhez hasonló potenciális jövőképeket, marketingtrendeket, eszméket, divatokat, áramlatokat elemzik. Egyszóval ők a hivatásos paranoiaszervezet, így másra sem számítani tőlük, mint ezekre a látszólag légből kapott előrejelzésekre és elméletekre, így az ominózus jóslat is tőlük származik.

Felix erre bedühödött, kivette a sört a kezemből, majd beleivott. – Tudod, néha azért nem szeretek veled beszélgetni, mert mindenre van egy kész fogalmad – mondta. – Egy hülye esztéta vagy, a létezésed egy átfogalmazott, mesterséges, dércsípte hologram, szavak erdeje, ahonnan nem tudsz szabadulni, és mindenre kitalálsz valamit. Ez a te bajod, a történelem gyermeke vagy, ahelyett hogy szabad lennél. Hagyd már ezeket az elméleteidet! – fejezte be, majd odacsapta a műanyag poharat a pulthoz, én pedig ledöbbsentem, mert Felixhez képest, azt hiszem, még én is szenvedélyes és magamutogató örültnek számítottam. Úgy látszik, egészen eddig a pillanatig.

– Nem kell félni a teóriáktól, a teória a jóbarátod, megédesíti az életet, és csak úgy sitty-sutty, röppen az idő. Nem gondolod?

– Én német vagyok – Na, igen, hát már megint...

– És ez azt jelenti, hogy nem vagy fogékony egy kis ötletelésre? Ne legyél erőszakos, ez nem a Bayern–Borussia!

Ezek után mindenestre úgy láttam, hogy jobban teszem, ha udvarolok neki egy kicsit. – Tudod, mikor Amerika térképét bújom, elfog egy vágyakozás, az ismerős utáni sóvárgás, mintha az Egyesült Államok térképét nézegetve gyermekkorom felhasadt aszfaltját kapirgálnám. Valahogy az az ország az emlékezetem része, mert már annyi filmben hallottunk róla, ismerős az egész, az aszfalt színe és festése, a nevek, a márkák, a dél jelentése és a keleti part jelentése, a kaliforniai napfény színvilága, a bevándorló bűnözők nevei. Közben pedig lehet, hogy nem is létezik az egész. Na, ennek a helyét próbálja most átvenni ez az ország, a tiétek. Itt születik most újjá a rockzene, egy iránymutató, polgári egyesülés eszményképe, ahol húsz év múlva már nem lesz benzines autó, a vonatablakok pedig érintőképernyőt hordoznak. Befogadjátok és újra elosztjátok a világot, és közben ez a félelem, ez a lelki-furdalás áthatja a közéletet. Az amerikai álom helyett itt az új, gondoskodóbb, tudatosabb német álom. Mit gondolsz? – kérdeztem végül, és közben arra jutottam, mert láttam, hogy Felixnek megcsillan a szeme, hogy talán még sincs ellenére egy jó kis elemzés, ha abban valami kedvére való dologgal találkozik.

– Ezzel csak az az egy baj van – kezdte Felix –, hogy a legnagyobb csodára még a németek sem képesek. Mert nem tudják kizárni a traumát, a katasztrófát, a halálhírt, a terror különféle szintjeit és megtestesüléseit, a mindenféle emberi rosszat, amiről a hírekben hallani, amit az utcán tapasztalni, úgy, hogy az ember ne féljen és rettegjen mindentől. Így aztán sokszor már élni sem tudunk, mert ha jókedvünk támad, eszünkbe jut minden, ami a világban történik. El tudod ezt képzelni? – kérdezte, ám ebben a pillanatban döccentünk egyet, a hajó elfordult, és így a tekintetünk most délkelet felé irányult.

Felix arcán az undor futott át, majd egy furcsa, merev szemlélődés, fókusz, legvégül talán a kétségbeesés. A tekintetét követve aztán láttam, miről van szó: népek özönlének és gyülekeznek a déli határoknál. Furcsák, hangosak, szegények és gazdagok, reszketnek,

és ismerősek, nagyon is ismerősek már Bécsből, a Favoriten környékéről és a plázákból, és a budapesti körutakról. Egy-egy kézben méregdrága készülék csillog, máshol egy fedetlen, kopaszodó fej, hónuk alatt hamis menetlevél, szívük mélyén egy, az enyémnél még erősebb és indokoltabb mehetnék. És megéreztem, ahogy az irányukból megindul a szél: mennyi vágyakozás és hódolat egyesített erővektora! Hódolat, hódolat a nagy Európának!

– El tudom képzelni – válaszoltam. – De kötve hiszem, hogy ennek az erős népnek a lezármazottai rettegve élnék le az életüket.

– Nem is! De magunkra vettük a feladatot, hogy a történelem ütőerén tartsuk az ujjunkat. És nem csak mi, hanem te is. Az egész internetes hírterjesztés is ezt a célt szolgálja. Tudhass és tudj is mindenről, ezért hagyd a világot, és mindent csak virtuális formában fogyassz el! Nem kell ott lenned ahhoz, hogy élményhez juss, ezt a te nagy és kedvenc emigráns filoszod is megírta, aki a kaliforniai napfénybe menekült a fojtogató közép-európai ködből, ahol minden sarkon egy depressziós emlékműbe botlasz. Az amerikai emlékművek dicsőítenek, mi csak siratunk, mert itt nincs más, csak a történelem. Ott minden a győzelemről és az erőről szól – mondta Felix, és ahogy beszélt, próbáltam felmérni, mégis hogyan jutottam idáig, eddig az új, furcsa hitrendszerig, éltető vágyakozásom új tárgyáig. Közben futva oldalra sandítottam, és újból megpillantottam a gyülekezőt a távolban, ahol a dicsőség luxus, ahol az otthon az egyetlen potenciális kilátás. Az én sóvárgásom a rockzene dúrakkordjaiból táplálkozik, az övék a véres polgárháborúból. Ilyen lehet a különböző hatalmak és erők közé szorulni.

Ekkor aztán újabb döccenés ráz helyre, hideg támad, és már-már kicsordul a könnyem. Újabb szintet ugrottunk, az oxigén pedig egyre csak fogy. Így nem jutunk semmire – gondoltam, és a rögtönzött installáció kárba vész, ahogy a pénzünk is.

Emlékszem, évekkkel ezelőtt változott meg bennem valami, mikor először gondoltam rá, hogy el kéne menni, északra, Peenemündébe, a haditechnikai múzeumba, amiből egy híres és láthatatlan amerikai hős csinált egykor mitikus helyet: az elnyomott spanglik csikkeit talán még mindig arrafele fújdogálja a metsző, balti-tengeri szél, sisakja a fagyos vízen himbálódzik. Azon a nyáron a németek úgy ejtették ki az angolokat, hogy Lampard élete legszebb gólját nem adta meg a bíró, de nem volt min felhördülni, ugyanis a Fritzek a következő körben aztán a támadósorban az ördögös Messivel, a kispadon az őrzőngő Maradonával felálló, már-már legendás argentinokat is egy négyessel küldték haza. Nem volt helye utálatnak, csakis a hódolatnak. Joachim Löw el-elpöccintett egy keményre gyúrt fikát, de mi ezen sem akadtunk fent, mert nem volt apelláta és ellenállás, és hirtelen visszaköszönt a jó öreg 90-es évek futballhangulata. És ahogy azon ámuldoztunk egy szentendre-i kocsmában, hogyan tekereg a védők között a güli szemű Özil, arra gondoltam, talán én is lehetnék egyszer német. Egyszerűen nem tehetek róla, mindig valahol máshol, mindig valaki más akartam lenni. A tesianárom tizenkettedikben felajánlotta, hogy egy kapcsolata révén Németországba mehetnék próbajátékra egy harmadosztályú csapathoz. Német mondtam, mert szerelmes voltam. Bárcsak rám szólt volna valaki, bár tudtam volna, hogy az akkori vágyaim még fabatkát sem érnek!

De mindebből talán jobb visszavenni, gondoltam Felix oldalán, aki túlsorbulat übermensch-komplexusából kiindulva ezt a fura sóvárgásomat egy legalább ugyanennyire furcsa, nyakatekert árjaelméletként értelmezné, hiába a legtisztább jószándék és a legmélyebb tisztelet.

– Nyugat-Európa nem ettől veszélyes – mondtam Felixnek –, hanem attól, hogy az álma nagyon is valóságos, miközben a történelme igazságtalan és véres. És ezt sosem fogja feldolgozni, Amerika pedig vagy szintén errefelé tolódik, és feltartott kézzel lavíroznak maguk is az idők mocsarában, vagy majd jön egy újabb déli macsó a winchesterével, és beledurrog egyet-kettőt a levegőbe a délkörök mentén, ahogy szokta, és végül maga is mítoszt épít.

– Trumpra célszol?

– Nem célszolok én senkire. De hagyjuk a szóvicceket! – mondtam.

Az egésznek, ennek a tehetetlen mehetnének persze van egy másik dimenziója is: a múlt, amit olyannyira szeretünk megőrizni egy sajátos, produktív módon. Visszahozni a hetvenes éveket, eredetiben, aktuálisan, hogy valóban nekünk szóljon! Egy piciny, szeltnyi Woodstockot, egy kis szabadságot! De Annával, a barátnőmmel hosszú évek keres-

gélése után sem jutottunk el a Duna Jam fesztiválra, mely, a nevéből is adódóan, egy Duna-menti országokban tartott, titkos rockfesztivál-sorozat, ahol festői környezetben rekonstruálják táj és a kultúra együtt állását: homokos parton előadott sztoner-rock himnuszok, Black Sabbath-újrajátszások, húsz perces, lehangolt gitárszólók – nyers hangszerelésű, öreg csöves szettekéből; mezítlábas dalok, lobogó hajkoronák, égő szakállbokrok, belső utazások, az új évezred új imái, egy furcsán tudatos álomban. Legalábbis így képzeljük el a retro-hatású, filterezett képek alapján, amit Lupus Lindemann, a tavalyi Duna Jam rezidens bandájának frontembere osztott meg az Instagramon mindenféle adat nélkül. Álom is marad így az egész, ugyanis a legutóbbi részletes anyag a hat évvel ezelőtti fesztiválról került fel az internetre, a helyszíne persze ennek is titkos volt, mint ahogy minden más vonatkozó adat is az. A kiváltságosoknak közel ezer eurót kell perkálnia a foglaláshoz, hogy századmagával élvezze a jobbnál-jobb mutatványokat, és hogy mindezek előtt, és egyáltalán azt is megtudja: hova kell majd utaznia.

Mikor végeztem a miértekkkel való számvetéssel, reménykedve, hogy ettől valamennyire oldódhat a lelkifurdalásom, amiért nevetséges, fejlett világ béli sóvárgásaimat a szerencsétlen menekülőkéhez mérem, nekidőltem a korlátnak, és ismét a távolba bámultam. Ezúttal viszont már az ellenkező irányba, nyugat felé, és a nyugalom helyett az önérzet, saját kis világom megvédélmezése jött rám. Arra gondoltam: miért ne lehetnének nekem is vágyaim? Miért ne lehetne őket beváltani? A felhők eközben tovaúsztak, majd látszani engedték a nyugat felé menekülő napot, lilás-vöröses fényeket eredményezve az Atlanti-óceánba vesző horizonton. Egy olvasmányélményem jutott eszembe, ami egyszerre nyújtott menedéket, és szította fel bennem a sóvárgást és a menni akarást. Amibe, legalábbis ekkor kezdett bennem világossá válni, bele lehet betegedni.

– Ismered a fiatal magyar zsánerszerző regényét, amiben egy örült professzor beugrik a léghajójába és üldözőbe veszi a naplementét? A címe: *A horizont ostroma*, és a főszereplő, vagyis az öreg, nem kisebb célt tűzött ki maga elé, hogy minthogy képessé váljon az egy adott pontból belátható élettér mögé kerülni. Pontosabban fogalmazva, a saját ismereteit és világról való tudását akarta nem-lexikális értelemben meghaladni – legalábbis a kritikusok által kibontott allegória szerint.

– És az öreg is egy igazi sztoner, jól sejtem? – kérdezte Felix. – Néha a nyelve alá pakolt, esetleg elszívott ezt-azt.

– Nagyon tévedsz! Azazhogy pontosítanom kell. Igazi hippí volt az öreg, ez kétségtelen, és az ötlet maga is talán *azokban* az években fogant, de valódi, lelkiismeretes elkötelezettje volt a metafizikának, a világ megértésének. Fel is rótták neki számtalanszor, hogy csak az orra elé nem lát, folyton kiönti a vizet, elejti az aprópénzt és leeszi a szép fehér ingeit, míg a végtelenségen tartja a szemét. Ezzel kezdődik a könyv is: az asszony ráun a folytonos átszellemültségre, és mert tudja, hogy a pali nem nyugszik, amíg meg nem találja, amit soha meg nem találhat, könnyes búcsút vesz hősüinktől, aki erre kilő a szférák közé.

– Ahelyett hogy inkább eljárna néha kocsmázni, ahol kártyázhatna, vagy nézhetné a nőket – mondta Felix, majd felállt és maga is a távolba bámult, talán saját horizontja és világa határait igyekezett letapogatni.

Én viszont újból elfordultam, Peenemünde felé, és közben Annára gondoltam, meg a híres amerikaiira, és egy hűvös északi-tengeri kempingre. A professzor horizont-hajszája vajon arra enged következtetni, hogy semmi sem váltható be? Vagy talán éppen hogy arra, hogy nincs megállás, mert a horizont örökké elmozdul, a nap felkel, és olyankor mindig van mit megkeresni? Talán ez az élet lényege és megfajta. Oxigén-hiány ide vagy oda.

– Tudod, amiatt gondoltam rá, hogy jó lenne oda menni, északra – mondtam Felixnek –, mert úgy éreztük, arra felé már nem ér el a terroristák keze. Ehhez képest egy ismerősöm, aki a párizsi Disneylandbe készült nyaralni, azt mondta, „ha meg kell halnunk, akkor meg fogunk halni.” Ám ahelyett, hogy ez végtelenül letört volna, hirtelen magamon éreztem a világegyetemet, a nyugalmat, a tudást, hogy *minden egy*, és láttam a lehetőségét annak, hogy a félelem előbb-utóbb véget érhet.

Felix ekkor a vállamra tette a kezét.

– Gondolod, hogy a félelemnek belül kell véget érnie? – kérdezte, amire azonban már képtelen voltam válaszolni, és tekintetem a szűk területen felhúzott pulton egy brossúrára

tévedt: *Út a fellegekbe: Európa megtekintése – Deutsches Museum*. Mögötte, és lent pedig a látvány véletlenszerű, ready-made beállításai odafentről.

– Máshogy válaszolnék: talán Európa most tanulja meg jól érezni magát. Ez pedig kemény munka, leszámítva a mérhetetlen alkoholizálást. – Felix azonban a szokásos manóverrel kitért a fajsúlyos lehetőség elől.

– Azt mondd meg inkább – kérdezte –, hogy mire jut ezzel utazással az a doki regényben, aki a horizontot kergeti?

– Hát nem érted? Ez egy szép metafora. Felszállt valamire, hogy is hívjam: a filozófusok ballonjára... Ez egy új hagyomány lehet például.

– Jó volna ez egy kiállítás címének!

– Látom is az alcímet: *A szemlélődés világtörténete* – mondtam nevetve.

– Ez éppen olyan hatásvadász, mint az álmaid, és a mítoszaid – nyögte ki Felix. Ekkor azonban váratlanul hatalmasat rándult valami.

Felix hanyatt vágódott, én pedig félig rá, félig mellé zuhantam. Úgy éreztük, az amúgy is ingataggá vált talaj a lábunk alatt ezúttal végképp megindul. Súlyos, mélyről jövő morajlást éreztünk, reszketett a térdünk, majd nem sokkal ezután észrevettük: a mellkasunk is. A rezgés végül tompulni, majd ismétlődni kezdett, szinte úgy tűnt, hogy ritmust és dallomot formál, jelentése van.

Eközben a barátom pufidzsekijének márkajelzésére pillantva húsz év lelkifurdalása tört rám: talán el kellett volna fogadnunk azt a temérdek Bayern München-es ajándékcsomagot, mert az egészet, az egész gesztust félreértettük. Bár a hovatarozásról, egyfajta subkulturális elrendeződésről szólt az egész, rosszul értelmeztük a kedvességüket. Mindegy az, hogy Bayern, vagy nem Bayern, a lényeg a kötelék, a barátság, a lehetőség, a törődés, ami egyre csak fogy. Elveszett lelkek élnek itt alattunk, én pedig egyre, egyre homályosabban látok, és lassan biztosra vehetem, ha nem történik valami, kitör rajtam a pánik: a legősibb emberi reakció, mely felhatalmaz a menekülésre, erőt ad, de ha a négy fal között jön rád, megőrjíti!

A kedvesség és a hála melege áramlott szét a testemben: a Fa dezodorok, szappanok, a Spee mosószer és a Nagyim ruhájának nyári illata! Kecsapos lángos és a gumimatrac szaga, a mohától izsamós strandlépcsők, a naptej ragacsos állaga, a víztől a homokozóig vödörben elhordott, félig kilötyögtetett vizek bánata! Szerettem volna megölelni Felixet, de ahhoz túl kövér volt, másrésztől nem örülne neki, mellesleg elrontanám az ő műélvezetét is.

Egymásra néztünk, én pedig azonnal a telefonomhoz kaptam, mert észrevettem, hogy váratlan hírlevél érkezett. Egy *Editor* nevű felhasználó küldte, de ekkor nem akart lelesni, hogy ez mégis kit takarhat. Eközben láthatóan újból feltámadt a szél, olyan szél, hogy attól az ember határozottan úgy érzi, a légkörben jelentős változás készülődik. Mondjuk egy kiadós vihar.

– Miért, ha körbe nézel, te mi látsz? – kérdezte Felix röhögve, míg nagy nehezen feltápszkodott és mindkét karjával felkönyökölt a pult mellett, a sarokban.

– Arra gondolok, hogy sokkal több rejtőzik ebben a vidékben, amint amennyit eddig elmondtak róla. A mesemondóink szemellenzősek, túlzottan európaiak, a lelkük kötött, a homlokuk magas, és ahelyett, hogy fénybe lépnének, inkább a homályba húzódnak.

– Úgy beszélsz, mint akinek már kész terve van a jövőre nézve – mondta Felix.

– Lehet, hogy igazad van, mert én látni akarok, valami nagyot, de az is lehet, hogy csak egy fesztiválra szeretnék végre eljutni, talán éppen ide, Németországba – válaszoltam neki, ám ekkor ismét erőset, elemít rántott rajtunk az a láthatatlan természeti erő. Felix megint röhögött, de nála, úgy hiszem, ez már a félelem jele volt, és úgy éreztem, valamivel tartozom neki, ha már idecibáltam, majd kiborítottam.

Ehelyett azonban úgy tettem, mint ezidáig mindig és folyton, elmerültem az álmaimban és közben már egy újságcikk lead-szövege jelent meg előttem, vastagon szedve:

A turisztikai ballon kipukkadását okozta, mikor a híresen rejtett helyszínen megtartott, méregdrága fesztivált, az úgynevezett Duna Jam-et, melyet évek óta valahová Duna folyó táján értelmezett közelébe szerveznek, lényegében mindig valahová Közép-Európába, az Adriától a Szudétákig, ezúttal Berlinben kapott helyet.

És mi ezúttal sem voltunk ott, fogalmazódott meg bennem a cseppet sem életszerű, elképzelt reakció, keserű, nem kevésbe kitalált tapasztalatunk tételmondata, amit Annával, évről-évre, újra meg újra elmondunk.

Anna, Anna! – jutott eszembe.

De ekkor már úgy éreztem, megteltem, kipukkadok én is, mert talán én magam vagyok a lufi, és szerettem volna, elemi erővel vágytam rá, hazamenni Annához, vissza a szállásunkra, aztán haza, a lakásunkba, Magyarországra, véget vetni ennek az egésznek! Ugyanis félni kezdtem, elemi, indokolatlan félelem tört rám, ami annál erősebb, mert belülről, és a semmiből jött.

Ám ekkor Felix meglökött, én pedig majdnem lezúgtam a szédítő magasságból.

– Szedd össze magad! – kiáltotta felém eszelős tekintettel, majd újfent elröhögte magát, én viszont zihálni kezdtem, mert egy belső felhajtó erő azt súgta, félnem kell az ugrástól, és nem is átvitt értelemben, hanem egy valódi, komoly következményekkel járó ugrástól.

Már egészen és szó szerint megrészegültem, elvettem egy pogácsát a pultról, és kelet felé hajítottam, hogy enni adhassak a rászorulóknak. Mert erre vágytam, segíteni, adakozni, befogadni, megérteni, még ha gyakorlatban ez nem is lett volna ilyen egyszerű. Túlcserdultam, úgy áramlottak bennem az érzések, mint egy önbizalomhiányos tinifúban. Egy kép: ahogy gyerekkoromban arról morfondírozom, hogy ha híres és gazdag focista leszek, Afrikának ajándékozom a pénzem egy részét, alapítványom lesz, mint az akkori kedvenc gitárosomnak, Santananak, akinek a bajsza és a göndör haja, akár Rudi Völleré a 90-es focivében: az a jellegzetes közép-európai bajusz! Az az egyedülálló, passzív-agresszív férfisörte! Kiállításra vele! Legyen ez is egy unicum, csak a miénk, mert igen, az apáinknak is ilyen volt, apáinknak, aki egyszer levágatta, és akkor kettéhasadt a gyerekkor balzsamos égboltja!

Elővettem a telefonomat, és felhívtam Annát, elegendem volt, és hiányzott az összetartozás melege is. – Francba az egészszel – mondtam neki –, csináljuk!

– De inkább most már gyertek le, jó? Éljük tisztán és szépen. Biztonságosan!

– Lejövünk, ígérem! Most már le kell jönnünk. És valami mást fogunk csinálni, rendben? – mondtam neki a telefonba, majd letettem. Ekkor oldalra pillantottam, és láttam, hogy Felix bólogat, elégedetten nyugtázza az ügyet, elővesz egy cigit, és rágyújt, mintha nem lenne így is vége mindennek. Tombolt a szél, térdig érő ballonkabátja lobogott Európa égboltján. A sötétszürke, vihar előtti háttér vészjóslóan emelkedett mögötte.

Ezalatt újabb elmozdulást észleltünk, és a táj fokozatosan közeledett, a magasság csökkenni, az oxigén, jóbarátunk, sűrűsödni, a pátosz, az engedetlenség, a filozofikus hangulat pedig oldódni kezdett, és lépésről lépésre rádöbrentünk, az egész mennyire fullasztó, művi hallucináció volt. Kivéve a megélt félelmet, a páni sokaságot, mert az mindig valódi.

TÉRISZONY

Makai Máté: 1986-ban született Veszprémben, jelenleg Szentendrén él. Kritikusként több lapban publikált, irodalom- és kultúraelmélettel is foglalkozik. Első prózakötete, a *Koriolán dala* tavaly jelent meg a FISZ-nél.